

КУЛЬТУРА 8

Лекція #20:

**ІНШІ РОДИ
УКРАЇНСЬКОГО
НАРОДНОГО
МИСТЕЦТВА**

Окрім писанчарства, кераміки, різьби по дереву та вишивання, український нарід також розвинув різні інші форми народного мистецтва на дуже високому рівні.

- ❖ ткацтво
- ❖ ґердани і силянки
- ❖ металеві вироби
- ❖ вироби з кости і рогу
- ❖ вироби із скла
- ❖ витинанки
- ❖ прикраси з соломи

А. Ткацтво.

- ❖ В Україні ткацтво знане ще з давних часів.
- ❖ Майже в кожній хаті був ткацький варстат, і всі дівчата мусіли вміти прядсти і ткати.

Ковбиця

Воротило

Основа

Ляда з бердом

Ткацький верстат - КРОСНА

Ничильниці

Поножі

Воротило

❖ Ми ділимо ткацтво на різні галузі: одяг, декоративні, килими і ліжники.

❖ **Тканий одяг** включав плахти, запаски, фартушки, пояси, крайки та спідниці.

➤ Ткана огортка і крайка

➤ Ткана огортка

➤ Ткана спідниця

➤ Ткана
плахта

➤ Ткані пояси,
крайки

- ❖ **Килими**
- ❖ Килимчарство розвинулося в Україні під впливом азійських кочових народів.
- ❖ Особливої майстерності і слави, мають килими Полтавщини, Київщини і Гицильщини.

➤ Тканий вовняний килим 1827

- ❖ Орнаменти килимів Київщини та Західної України переважно геометричні – спіралі, ромби, ламані лінії, зубці, восьмираменна зірка, і так далі.

➤ Гуцульський килим

➤ **Київський
КИЛИМ**

➤ **Гуцулський
КИЛИМ**

- ❖ Орнаменти килимів Східної України переважно рослинні – гілки дерев, квіти, листя, вазонки з квітами, «дерево життя».

❖ Вибійки

- ❖ Ткане полотно на якому витиснений взір кольоровою фарбою .
- ❖ Техніка вимагає різблення взору на штампі або валку, на якого накладається олійну фарбу, і тоді витискається на полотні.

РУКОТВОРИ
rukotvory.com.ua

❖ Вибійку вживали та вживають на одяг, рушники, фіранки, скатирті, пошивки на подушки, покривала на ліжку, фартушки, та інше.

❖ Ліжники

- ❖ Ткане із вовни покривало на ліжку.
- ❖ уживається замість ковдри, або як декоративне покривало ліжка.

Б. Гердани і Силянки.

- ❖ Це жіночі прикраси на шию.
- ❖ Популярні на Західній Україні, силянки, ланка, плетінки, лучка, ґердани (Львівщина), очко, драбинка або кризи (Бойківщина).

- ❖ Намисто вузької стрічки зроблені технікою бісером.
- ❖ Це накладані на нитку або кінський волосок малі, круглі, різнокольорові скляні кульки.

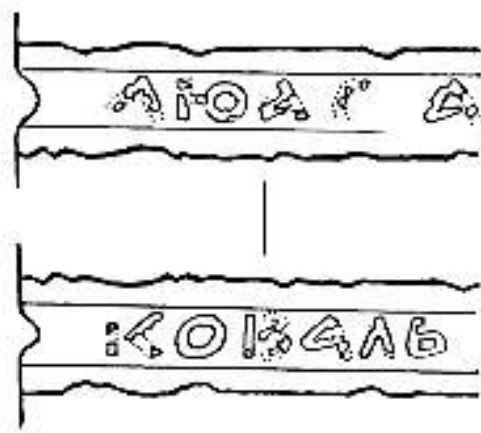
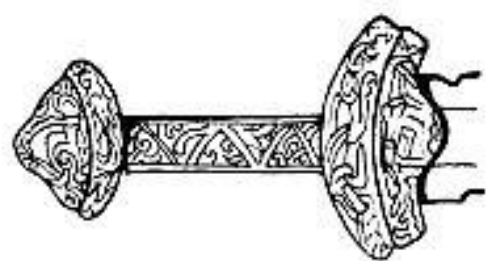

В. Металеві вироби.

- ❖ Мистецькі вироби з металю мають в Україні давню історію.
- ❖ давні грецькі поселенці, скити, кіммерійці, варяги та інші виробляли в давнині цінні та прекрасні металеві вироби.

- Скитський золотий гребінець

➤ Меч вар'ягів та київських дружинників.

➤ Металеві вироби Київської Русі

➤ Медаліон княжої доби

➤ Козацькі шаблі та булави

- ❖ Між популярними виробами із золота, срібла, міді (copper), латуні (brass) та заліза (iron), в українців популярні біжутерія (нашийники, серіжки, перстені, хрестики).

➤ Жіночі святкові нашийники

➤ Кульчики виробу 18 – 20 століть

➤ Гердан із срібними монетами

❖ Теж популярними був посуд із металів, як наприклад ложки, вилки, ножі, казани, та інші предмети домашнього вжитку.

❖ Часто, ці предмети декоративно прикрашені.

➤ Гуцульські топори

- ❖ Українські ливарні і кузні теь знані за чудово оздоблені дзвони.

Г. Вироби із кости і рогу.

- ❖ Такі вироби ще знані в давній кам'яній добі.
- ❖ Уживали наші предки кости тварин, та ікли мамутів на виріб зброї, ґудзиків, прикрас.

- Предмети із кости, кам'яна доба

- ❖ за козацьких часів з кости часто прикрашували зброю, та виробляли порохівниці.
- ❖ Ці ужиточні предмети часто оздоблені пишною різьбою.

- Козацька порохівниця

➤ Козацька порохівниця і люлька

Г. Вироби зі скла.

❖ Гунтництво (вироби зі скла) розвивалося в Україні від княжих часів.

➤ Предмети із скла, знайдені в розкопах Десятинної церкви в Києві

❖ За козацьких часів виробляли високоякісні скляні намиста, пляшки, миски, келихи, фігурки.

➤ Скло 17-го і 18-го століття

- ❖ На склі також пишуть ікони та малюють картини.
- ❖ Це мистецтво особливо популярне на Гуцульщині, та Покутті .

Д. Витинанки.

- ❖ Це прикраси вирізані з паперу.
- ❖ Витинанками прикрашали хати – наклеєні на стіни, попід стелю, між вікнами і всередині і назовні, під стріхою надворі.

- ❖ Популярні квіти, дерева, тварини, птахи, фігури людей, і так далі.
- ❖ Це мистецтво характеризується симетричним повторенням в однім кольорі.

Е. Прикраси із соломи.

- ❖ Це прикраси які плетуть із соломи на свята, як наприклад Богоявлення, та Різдво.
- ❖ Їх вішається із сволоку, та у вікнах хати.

Є. Народний стінопис.

- ❖ Це народне мистецтво в якому українці «розписують» малюнки на стінах хати і на зовні як і всередині.
- ❖ Часто стінописи знаходяться на одвірках вікон і дверей, під стелею, яктакож і на усіх білих стінах хати.
- ❖ Розписування стін, так як в інших формах народнього мистецтва, творить охорону хати і жителів від злих сил природи.

- ❖ Серед орнаментів розпису стрічаємо листки дерев, букети квітів, птахи, тварини, і навіть фантастичні сотворіння.
- ❖ Усі орнаменти стилізовані, часто забарвлені яскравими кольорами.

❖ Найвідоміші центри стінопису в Україні
занходяться на Центральних землях –
Полтавщина, Київщина, Харківщина,
Черкащина.

❖ Особливо славний стиль займає село Петриківка, в області Дніпро.

❖ Сьогодні, мистці продовжують мистецтво стінопису по цілій Україні.

